

Medyada Mahremiyet Algısı

Sefa BULUT

Sosyal Medya

- Yeni medya kavramı 1970'lerden itibaren kullanılmakla birlikte bugün sınırları tam olarak belirlenmiş bir kavram olduğunu söylemek zordur.
- Bruns ve Bahnisch sosyal medyayı; *“Web 2.0 teknolojileri üzerine kurulan, daha derin sosyal etkileşime, topluluk oluşturmaya ve işbirliği projelerini başarmaya imkan sağlayan web siteleri”* (Akar, 2010, s. 48) şeklinde tanımlamaktadır.
- Bir başka yaklaşımla ise sosyal medya, katılımcıların online ortamlarda kendilerini ifade etme, iletişime geçme, gruplara katılma ve bu ortamlara fikir, yorum ve yayınlarıyla katkıda bulunma imkanı sağlayan sosyal içerikli web siteleri (Köksal ve Özdemir, 2013, s. 325) olarak tanımlanabilir.

Mahremiyet Olgusu

- Robert Gifford'a göre 'mahremiyet'in en iyi tanımlarından birisi, Irvın Altman tarafından yapılmıştır. Altman için mahremiyet (privacy): "Birkimsenin kendisine veya grubuna ulaşma gayreti üzerindeki seçici kontrolüdür."
- "Mahremiyet bireyin yalnız başına kalma ile başkalarıyla birlikte olma isteği arasındaki karşılıklı bir alandır." (Yüksel, 2003, s. 78). Bu haliyle mahremiyet, kişiyi hem özgürleştiren hem de diğerlerine karşı koruyan bir haktır.

Sosyal Medyada Mahremiyet Algısı ve Yaşanılan Sıkıntılar

- Geleneksel medyadan yeni medyaya kadar uzanan süreçte, kitle iletişim araçlarının mahrem alanın ifşasına sebep olduğu düşünülmüştür.
- Sosyal medya, iletişimdeki sosyal ödülleri alabilmesi için bireylere birtakım kurallar dikte etmektedir. Bu ilkelerin başında bireyin kendisini diğer bireyler arasından seçilmesini sağlayacak düzeyde talep edilen bir obje olarak yeniden biçimlendirmesi ve tanıtımını sürdürmesi gelmektedir.

Sorunlar

Kevin Robins, sosyal paylaşım sitelerindeki teşhiri narsizmle yani kendine hayran olma durumu ile açıklamaktadır.

Sosyal paylaşım sitelerinde mahremiyetin sınırlarını zorlayan bir diğer unsur merak duygusundan beslenen deşifredir.

- Birey sosyal ağda şahsi bilgisini paylaştığında diğer kişiler bilginin ortak sahipleri haline gelmektedir. Bu durumda birey otonomi mahremiyetini koruyamaz. Şahsi bilginin sahipleri arasında herhangi bir anlaşmazlık yaşandığında sonuç özel bilgilerin deşifre edilerek yaygınlaştırılması olmaktadır.

Örnek Vaka

- Almış olduğu tutukluluk süresinin dolmasının ardından dün yeniden “Özel hayatın gizliliğini ihlal etme” suçundan dolayı Mağusa Kaza Mahkemesi’ne çıkarılan zanlı Yapar, tutuksuz yargılanmak üzere teminata bağlandı.

Medyada Mahremiyet Sorunu

TEHDİTLER

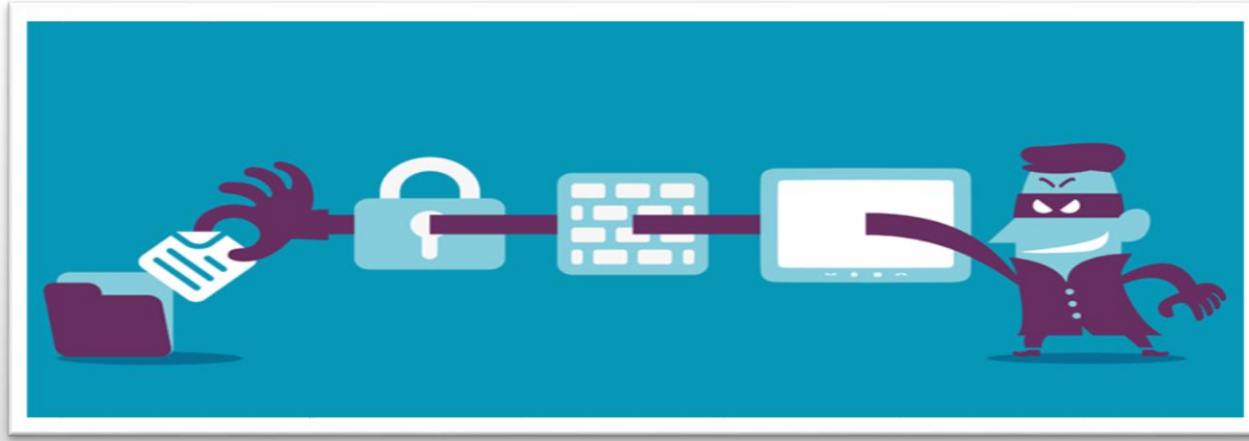
Tehditler

Sosyal medya odaklı saldırıları da kendi içinde üç gruba ayırmak mümkündür:

1. Sosyal Medya Üzerinden Spam: Tıpkı e-posta kutunuza yollanan istenmeyen mesajlar gibi, ele geçirdikleri profiller üzerinden sosyal medya akışınızı işlerine gelecek mesajlarla ve ticari reklamlarla doldururlar.
2. Sosyal Medya Oltalaması: Ele geçirdikleri veya güvenilir süsü verdikleri profiller üzerinden güven kazanarak hassas bilgilerinizi almaya çalışırlar.

3. Zararlı Yazılımlar: Virüs, Truva atı, solucan ve benzer zararlı yazılımları doğrudan sisteminize bulaştırmayı hedeflerler.

Tüm bunların sonunda yapmak istedikleri şey kişisel bilgilerinizi ele geçirmektir. Çünkü internetin karanlık suç dünyasında kişisel bilgi demek para demektir. Sizin hesabınızı kullanarak başkalarının kimliklerini çalmaya, virüs ve Truva atı gibi zararlı yazılımları yaymaya çalışırlar.

Sosyal Medyanın Getirdiđi Riskler

❖ Vakit Kaybı/ Yanlış bilgi paylaşımı/ Takibin zorluğu

❖ Bağımlılık

❖ Kötü içeriklerin psikolojik etkileri

❖ Asosyal Yaşam

Sosyal Medyanın Getirdiđi Riskler

- ❖ Vakit Kaybı/ Yanlış bilgi paylaşımı/
Takibin zorluğu
- Sosyal paylaşım ağları
- ❖ Asosyal Yaşam
- Yalnızlık, ie kapanıklık
- Arkadaş ve aile ile iletişim kuramama
- ❖ Kötü içeriklerin psikolojik etkileri
- İnternet pornosu/ocuk pornosu
- Erotik içerikli siteler
- Cinsel istismar/ocuk istismarı

- ❖ Bağımlılık Sosyal paylaşım ağları
- İnternet kumarı
- İnternet Oyunları
- Dowload (müzik,film vb.)

(Ehrenberg, Juckes, & White, Cyber Psychology , 2008)

Aktif kullanıcı istatistiklerine göre Türkiye'de en popüler sosyal medya platformları:

Facebook'u (%93)

Twitter (%72),

Google+ (%70),

LinkedIn (%33)

Global Digital Statistics, 2014

Medyada Çocuk Mahremiyeti

- Ne yazık ki akran zorbalığının yeni yüzü siber zorbalık.

Sonuçlar diğer ülkelerde karşılaşılan siber zorba veya siber kurban olma durumlarının ülkemizde de yaşandığını göstermektedir. Erkek öğrenciler kız öğrencilere oranla hem daha fazla siber zorbalık yaptıklarını hem de daha fazla siber zorbalığa maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Ayrıca internet temelli iletişim kaynaklarının kullanımı ile siber zorba ya da kurban olma arasında pozitif yönde ilişki bulunmuşken, okul türü, ailenin ekonomik geliri, yaş ve sınıf değişkenlerinin siber zorba ya da siber kurban olma ile ilişkili olmadığı gözlenmiştir.

Örnek Vaka

Sosyal ağlar ve çocukların mahremiyeti

Fransız jandarması Facebook'ta bir uyarı yayımlayarak, anne babaların çocuklarının fotoğraflarını sosyal medyada fazlaca paylaşmamasını, bu paylaşımların hem çocukların mahremiyetini ihlal ettiğini, hem de pedofillerin ilgi alanına girebileceğini, ayrıca bu çocukların yetişkin hale geldiğinde kendilerini dava edebileceğini hatırlattı 14.10.2016

Örnek Haber

FLAŞ...

Polisi harekete geçiren olay, sosyal medya üzerinden 12 yaşındaki kıza bir sapığın mesajlar yazdığını söyleyen annenin İnternet'ten yaptığı paylaşımlar üzerine ortaya çıktı. Sosyal medyada konu olan annenin iddialarına göre, kendisini Recep E. olarak tanıtan bir kişinin 12 yaşındaki kızın "Galiba sana aşık oldum" dedi. Kendisini 25 yaşında tanıtan ve bir çocukla paylaşılmayacak içerikli paylaşımlar yapan Recep E., küçük kızı yanına gelmeye ikna etmeye çalıştı. Durumdan haberdar olan annenin tepkileri üzerine, korkan Recep E., sosyal medya hesabını kapattı.

Öneriler

- Sosyal medyanın negatif taraflarından korunmak için hem okul personeline hem de ailelere önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu sorumluluklardan en önemlisi çocuklara etkin supervizyon sağlamak ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı konusunda sorumluluk duygusu ve etiksel anlayış kazandırmaktır.
- Okullarda Sosyal Medya Okuryazarlığı derslerinin konulması
- Okullarda bilgisayar derslerinin programının yeniden yapılandırılması:
- Öğrencileri zararlı içerikler konusunda yönlendirme
- Sanal dünyanın yansımalarının direkt olarak gerçek dünyayı etkilediğini gösterme.
- Velileri bu konuda bilinçlendirme.

Referanslar

Akar, E. (2010). *Sosyal medya pazarlaması (Sosyal webde pazarlama stratejileri)*. Ankara: Efil Yayınevi.

Global Digital Statistics from <http://www.dijitalajanslar.com/internet-ve-sosyal-medya-kullanici-istatistikleri-2014/>

Köksal, Y., Özdemir, Ş. (2013). Bir iletişim aracı olarak sosyal medya'nın tutundurma karması içerisindeki yeri üzerine bir inceleme, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 323-337.

Yüksel, M. (2003). Modernleşme ve mahremiyet. *Kültür ve İletişim Dergisi*, 6(1), 75-107.

Fischer, S. Hubner, M. (1998). Privacy and security at risk in the global information society", *Information, Communication & Society* (1:4), 420-441.

Teşekkürler / Thanks

